

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการสร้างแบบสังเกตนิสัยรักการทำงานในวิสาหกิจเกษตร ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีรายละเอียดของการดำเนินการดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา จำนวน 17 โรงเรียน เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตในสถานการณ์การเรียนการสอนจริงซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาที่ใช้ จึงสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 จำแนกโรงเรียนออกตามเขตอำเภอต่าง ๆ ได้ 7 อำเภอ คือ อำเภอเมืองแม่ใจ ดอกคำใต้ จุน เชียงคำ ปงและเชียงม่วน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายมา 1 อำเภอ อำเภอที่สุ่มได้คืออำเภอจุน ซึ่งอำเภอนี้มี 2 โรงเรียนด้วยกันคือ 1. โรงเรียนจุนวิทยาคม 2. โรงเรียนนวมวิทย์วิทยาคม

ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียนสำหรับทดลองใช้แบบสังเกต และโรงเรียนสำหรับนำแบบสังเกตไปใช้จริง ผลปรากฏว่าโรงเรียนที่สุ่มได้สำหรับทดลองใช้แบบสังเกตคือโรงเรียนจุนวิทยาคม ซึ่งมีอยู่ 7 ห้องเรียน ดังนั้นโรงเรียนสำหรับนำแบบสังเกตไปใช้จริงคือ โรงเรียนนวมวิทย์วิทยาคม ซึ่งมีอยู่ 5 ห้องเรียน

ขั้นที่ 3 สุ่มห้องเรียนจากข้อ 2 มาโรงเรียนละ 2 ห้องเรียน แล้วจึงทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 หนึ่งห้องเรียน จำนวน 37 คน จากโรงเรียนจุนวิทยาคม สำหรับทดลองใช้แบบสังเกต ครั้งที่ 1

กลุ่มที่ 2 หนึ่งห้องเรียน จำนวน 39 คน จากโรงเรียนจุนวิทยาคม สำหรับทดลอง
ใช้แบบสังเกต ครั้งที่ 2

กลุ่มที่ 3 สองห้องเรียน จำนวน 79 คน จากโรงเรียนภูหลวงวิทยาคม สำหรับนำ
แบบสังเกต ไปใช้จริง

วิธีดำเนินการสร้างแบบสังเกต

ในการดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างแบบสังเกตนิสัยรักการทำงานในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
การดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและพฤติกรรมการแสดงออก ของผู้
นิสัยรักการทำงาน พบว่าประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้านด้วยกัน จึงทำการสร้างแบบสังเกตตาม
คุณลักษณะดังกล่าวเป็น 3 ฉบับ คือ แบบสังเกตความสามารถในการทำงาน แบบสังเกตเจตคติใน
การทำงาน และแบบสังเกตนิสัยในการทำงาน แต่ละฉบับประกอบด้วยพฤติกรรมที่จะสังเกต 6, 5
และ 8 พฤติกรรม ตามลำดับ

2. ศึกษาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของวิชางานเกษตรระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำ
ไปกำหนดสถานการณ์ที่จะใช้ในการสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน ตามคุณลักษณะแต่ละด้าน
โดยพฤติกรรม 1 พฤติกรรม จะกำหนดสถานการณ์ที่ใช้ในการสังเกต 3 สถานการณ์ ดังนั้น แบบ
สังเกตแต่ละฉบับจึงประกอบด้วยสถานการณ์ 18, 15 และ 24 สถานการณ์ ตามลำดับ

3. พิจารณาถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นมา โดยพิจารณาถึงความ
สามารถในการที่จะสังเกตพฤติกรรมและสิ่งที่สังเกตบ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมนั้นอย่างชัดเจนหรือไม่
โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน พิจารณาถึงความเป็นไปได้ ซึ่งในแต่ละสถานการณ์นั้น ผู้
เชี่ยวชาญต้องมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นไปได้ 4 ใน 5 หรือ 0.80 ขึ้นไปจึงจะถือว่าสถาน-
การณ์นั้นนำมาใช้ในการสังเกตพฤติกรรมได้

ตัวอย่างการพิจารณาว่าสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นมา นั้นมีความเป็นไปได้ ในการสังเกตพฤติกรรมหรือไม่
คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นมาเพื่อใช้ในการสังเกต "นิสัยรักการทำงานในวิชางานเกษตร ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" ขอให้ท่านพิจารณาว่า ในแต่ละสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นมา นั้นมีความ "เป็นไปได้ " ในการสังเกตพฤติกรรมนั้น ๆ หรือไม่

"เป็นไปได้" หมายถึง เมื่อกำหนดสถานการณ์ขึ้นมา หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์นั้น ทำให้ผู้สังเกตสามารถสังเกตพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตได้ และสิ่งที่สังเกตบ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมนั้นอย่างชัดเจน

โปรดทำเครื่องหมาย [✓] ในข้อที่ท่านเห็นว่าเป็นไปได้ หรือเป็นไปไม่ได้ หากท่านคิดว่า สถานการณ์ที่กำหนดมานั้นควรปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น โปรดระบุลงในข้อเสนอแนะด้วย

ฉบับที่ 1 : ความสามารถในการทำงาน

1. การรู้ชนิดและลักษณะของงานที่จะทำ

สถานการณ์ที่ความเป็นไปได้ ในการสังเกตพฤติกรรมคือ เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้

1.1 กำหนดให้มีการปลูกพืชชนิดใดชนิดหนึ่งในโครงการ
สังเกตว่านักเรียนทำการปลูกโดยมีระยะระหว่าง

ต้นและแถวถูกต้องหรือไม่ [] []

1.2 ให้หม้อปุ๋ยเพื่อให้ได้สูตรที่ต้องการ สังเกตว่าผสม
ได้ถูกต้องหรือไม่ [] []

1.3 ให้นำปุ๋ยชื้อไปใส่ต้นกล้าใหม่แปลง สังเกตว่า
วิธีการใส่ปุ๋ยถูกต้องกับชนิดของปุ๋ยและลักษณะ
ของพืชหรือไม่ [] []

ข้อเสนอแนะ

4. นำสถานการณ์ที่ได้จากข้อ 3 มาสร้างเป็นแบบสังเกตประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบ่งการประมาณค่าเป็น 3 ระดับคะแนน คือ 3, 2 และ 1 พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์พฤติกรรมในแต่ละระดับของมาตราส่วนประมาณค่า

5. พิจารณาเกณฑ์พฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องกับระดับคะแนนในมาตราส่วนประมาณค่าหรือไม่ โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน พิจารณาถึงความเหมาะสม ซึ่งเกณฑ์พฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ผู้เชี่ยวชาญต้องมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเหมาะสม 4 ใน 5 หรือ 0.80 ขึ้นไป จึงจะถือว่าเกณฑ์พฤติกรรมนั้นเหมาะสมสอดคล้องกับระดับคะแนน

ตัวอย่าง การพิจารณาว่าการกำหนดเกณฑ์พฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์มีความเหมาะสมสอดคล้องกับระดับคะแนนในมาตราส่วนประมาณค่าหรือไม่
คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยสถานการณ์และเกณฑ์พฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ เพื่อใช้ในการสังเกต "นิสัยรักการทำงานในโรงงานเกษตรของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" ขอให้ท่านพิจารณาว่า การกำหนดเกณฑ์พฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์นั้น มีความ "เหมาะสม" หรือไม่

"เหมาะสม" หมายถึง การกำหนดเกณฑ์พฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์นั้น ได้กำหนดอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับระดับคะแนนในแต่ละระดับของมาตราส่วนประมาณค่า

โปรดทำเครื่องหมาย [✓] ในข้อที่ท่านเห็นว่ามีเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม หากท่านคิดว่า สมควรที่จะปรับปรุงเกณฑ์พฤติกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โปรดระบุลงในข้อเสนอนี้ด้วย

ฉบับที่ 1 : ความสามารถในการทำงาน

1. การรู้ชนิดและลักษณะของงานที่จะทำ

สถานการณ์ 1.1 : กำหนดให้มีการปลูกพืชชนิดใดชนิดหนึ่งในโครงการ สังเกตว่านักเรียนปลูกโดยมีระยะระหว่างต้นและแถวถูกต้องหรือไม่

เกณฑ์พฤติกรรม

- 3 คะแนน หมายถึง นักเรียนทำการปลูกพืช โดยมีระยะระหว่างต้นและแถวถูกต้องตามชนิดของพืชนั้น โดยผู้สอนไม่ต้องแนะนำ
- 2 คะแนน หมายถึง นักเรียนทำการปลูกพืช โดยมีระยะระหว่างต้นและแถวมากหรือน้อยกว่าที่ควรจะเป็นเล็กน้อย หรือปลูก โดยมีระยะถูกต้อง แต่ช้ำก้ำมหรือดแบบอย่างจากเพื่อน
- 1 คะแนน หมายถึง นักเรียนทำการปลูกพืช โดยมีระยะระหว่างต้นและแถวมากหรือน้อยกว่าที่ควรจะเป็นมาก ซึ่งจะมีผลกระทบต่อผลผลิตที่ได้

เหมาะสม

ไม่เหมาะสม

[]

[]

ข้อเสนอแนะ

.....

ฯลฯ

6. นำแบบสังเกตนิสัยรักการทำงานที่สร้างขึ้นทั้ง 3 ฉบับ ซึ่งประกอบไปด้วยสถานการณ์และเกณฑ์พฤติกรรม ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 โดยผู้วิจัยและอาจารย์ประจำวิชางานเกษตรของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 เป็นผู้สังเกตร่วมกัน ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2535 - 23 มิถุนายน 2535 แล้วจึงวิเคราะห์หาคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น และทำการปรับปรุงแบบสังเกต ครั้งที่ 1

6.1 หาความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (Concurrent Validity) หาความเที่ยงตรงเชิงสภาพของแบบสังเกต โดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้ชัด (Known Group Technique) ให้อาจารย์ผู้เคยสอนวิชางานเกษตรแก่กลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเรียนอยู่ที่มัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นผู้ระบุกลุ่มผู้มีกับคุณลักษณะด้านหนึ่งสูงกับต่ำมากลุ่มละ 10 คน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่ม

ตัวอย่าง แบบสอบถามเพื่อประกอบการใช้เทคนิคกลุ่มรู้ชัด (Known Group Technique)

ของแบบสังเกตฉบับที่ 1 : ความสามารถในการทำงาน

คำชี้แจง

จากการที่ท่านเคยทำการสอนวิชางานเกษตรแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งปัจจุบันนักเรียนเหล่านี้กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดั่งมีรายชื่อที่แนบมา ในความเห็นของท่าน ท่านคิดว่านักเรียนคนใดในห้องเรียนนี้เป็นกลุ่มที่ "มีความสามารถในการทำงานสูง" หรือ "มีความสามารถในการทำงานต่ำ"

กลุ่ม "มีความสามารถในการทำงานสูง" หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่เรียนวิชางานเกษตรแล้วเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมต่อไปนี้เป็นคือ รู้ชนิดและลักษณะของงานที่จะทำ มีการวางแผนและการเตรียมงาน ทำงานตามขั้นตอน ใช้ เก็บ บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ มีการแก้ปัญหาในการทำงาน และทำงานเสร็จทันเวลา

กลุ่ม "มีความสามารถในการทำงานต่ำ" หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่เรียนวิชางานเกษตรแล้วเป็นกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมตรงกันข้ามกับกลุ่มที่มีความสามารถในการทำงานสูงดังที่กล่าวมาแล้ว

ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดระบุรายชื่อนักเรียนในแต่ละกลุ่ม ๆ ละ 10 คน

กลุ่ม "มีความสามารถในการทำงานสูง" ได้แก่

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

กลุ่ม "มีความสามารถในการทำงานต่ำ" ได้แก่

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

6.2 หาความเชื่อมั่น (Reliability) หาความเชื่อมั่นของการสังเกต โดยวิธี

6.2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของการสังเกต (Interobserver Index)

6.2.2 หาค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation)

7. นำแบบสังเกตนิสัยรักการทำงานที่ได้ปรับปรุงครั้งที่ 1 แล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 2 โดยผู้วิจัยและอาจารย์ประจำวิชางานเกษตรของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 2 ซึ่งไม่ใช่บุคคลคนเดียวกับที่สอนกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 ทำการสังเกตร่วมกัน ตั้งแต่วันที่ 29 มิถุนายน 2535 - 29 กรกฎาคม 2535 แล้วจึงวิเคราะห์หาค่าคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงเชิงสภาพ ความเชื่อมั่น และทำการปรับปรุงแบบสังเกตครั้งที่ 2

8. นำแบบสังเกตนิสัยรักการทำงานที่ได้ปรับปรุงครั้งที่ 2 แล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3 โดยผู้วิจัยและอาจารย์ผู้สอนวิชางานเกษตรของกลุ่มตัวอย่างทำการสังเกตร่วมกัน ตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2535 - 14 กันยายน 2535 แล้วจึงวิเคราะห์หาค่าคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงเชิงสภาพและความเชื่อมั่น

9. เขียนคู่มือการใช้แบบสังเกตนิสัยรักการทำงาน

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อ โรงเรียนที่เลือก เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการนำแบบสังเกต ไปใช้
2. ขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำวิชางานเกษตรของกลุ่มตัวอย่าง จัดสถานการณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการใช้แบบสังเกต
3. อธิบายให้อาจารย์ประจำวิชาซึ่งเป็นผู้สังเกตร่วมกัน เข้าใจถึงวิธีการใช้แบบสังเกต ตลอดจนการวางแผนที่จะสังเกตพฤติกรรมใดในคาบเรียนไหนหรือเวลาใด
4. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าคุณภาพ

สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้นำผลมาวิเคราะห์ดังนี้

1. ความเป็นไปได้ของสถานการณ์ในการสังเกต และความเหมาะสมในการกำหนดเกณฑ์พฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ โดยใช้ค่าอัตราส่วน

2. หาความเที่ยงตรงเชิงสภาพของแบบสังเกต โดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้ชุด (Known Group Technique) ทดสอบค่าที (t-test) (Popham, 1967, p. 130)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2 + s_2^2}{n}}}$$

เมื่อ \bar{X}_1	คือ	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง
\bar{X}_2	คือ	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
s_1^2	คือ	ความแปรปรวนของกลุ่มสูง
s_2^2	คือ	ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
n	คือ	จำนวนนักเรียน ในกลุ่มสูงหรือต่ำ

3. หาความเชื่อมั่น

3.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของการสังเกตโดยวิธีการของสกอต (William A. Scott, 1954 อ้างใน สุภาพ วาดเขียน, 2525, หน้า 55)

$$\pi = \frac{p_o - p_e}{1 - p_e}$$

เมื่อ π	คือ	ค่าดัชนีความสอดคล้องของการสังเกต
p_o	คือ	ค่าความแตกต่างระหว่าง 1.00 กับผลรวมของสัดส่วนของความแตกต่างระหว่างผู้สังเกตที่ต่อเนื่องที่สังเกต
p_e	คือ	ค่าผลบวกกำลังสองของค่าสัดส่วนของคะแนนจากลักษณะที่สังเกตได้สูงสุดกับค่าที่สุ่มรองลงมา โดยจะเลือกเอาจากผลของการสังเกตคนใดคนหนึ่งก็ได้

3.2 หาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต โดยค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (Guildford, 1965, pp. 299-300)

3.2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 1 คน

$$r_{tt} = \frac{V_p - V_e}{V_p + (k-1)V_e}$$

3.2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกตหลายคน

$$r_{kk} = \frac{V_p - V_e}{V_p}$$

เมื่อ r_{tt} คือ ค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 1 คน

r_{kk} คือ ค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกตหลายคน

V_p คือ ค่าความแปรปรวนของผู้สังเกต

V_e คือ ค่าความแปรปรวนคลาดเคลื่อน

k คือ จำนวนผู้สังเกต

เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น อาจนโฌมให้ใช้เกณฑ์ดังนี้ (ต่าย เชียงฉิน, 2526, หน้า 47)

ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า +0.00 ถึง +0.20 ถือว่า มีความเชื่อมั่นต่ำมากหรือไม่มีเลย

ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า +0.20 ถึง +0.40 ถือว่า มีความเชื่อมั่นต่ำ

ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า +0.40 ถึง +0.70 ถือว่า มีความเชื่อมั่นปานกลาง

ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า +0.70 ถึง +1.00 ถือว่า มีความเชื่อมั่นสูง

All rights reserved